

147

Р 722

ЋУЛИЋИ

ОД

Ј. Ј.

У НОВОМЕ САДУ.
ПЕЧАТЊА ИГЊАТА ФУКСА.
1864.

P 722

УНИВ. БИБЛИОТЕКА

И. Бр. 54657

Ћ У Л И Ћ И.

од

J. J.

Петра Стојадиновића
књижаре. Срп. Мат. Школарина
Срем. Карловци - 1907.

У НОВОМЕ САДУ,
У тискари Игњата Фукса.

1864.

۱۸۸۸

1897
 1898
 1899

Разговор са срцем

Какви тебе, срце,
Тајни јади ломе,
Те ме често молиш:
Поклони ме коме!

Та у мојим грудма
Пакост те не слама,
У вину те купам,
Лежиш на песмама.

На то мени срце:
Добро ј' мени туди,
Ал би време било,
Да променим груди.

Сдружиће се срећа,
Да ме тамо прати,
Од куда ћу теби
Нову срећу слати.

Та знаш ли, кад грли
Свако злато своје,
Знаш, како те боли
Самовање твоје!

Тако моје срце
Често ми се моли,
А ја ћу му рећи:
Утоли, утоли!

Знаш ли де на свету
Анђелску прилику,
Анђела по души,
Анђела по лику, —

Пуне очи жара,
Пуна уста сласти,
Мирисава недра,
Пуна бујне страсти.

Мило чедо, коме
У погледу пише,
Да ни само не зна,
За чиме уздише,

Што би знало чарне
Не склапати очи,
Грлећи, љубећи
Три божије ноћи.

А четврте кад би
Легло да почива,
Молило би Бога,
Да о мени снива,

Што би осећало,
Да га љубим јако,

А љубит' ме знало
Бар у полу тако ;

Што би у радости
Са мном сузе лило, —
Хеј, које би моје,
Само моје било !

Тако ја мом срцу
Сборим више пути
А оно задркће,
Снужди се — па ћути.

Ћ У Ј И Ћ И.

Handwritten text, possibly a signature or date, appearing as a series of vertical strokes.

I.

Ао небо , плаво небо ,
Тајовита красото , —
Са висине звезда сијне ,
Ао рајска милото !

Ноћца бајна , нема тајна ,
Само звезда шапће сјај ;
Срце чује сладке струје
Тиомирни уздисај.

По уздаси плове гласи
— Сву селену обли пој —
Све уздише... више... више
О љубави вечитој ;

Па набуја као олуја
— Ао јада големог !
Ал ме текне , кад одјекне
Од празнине срца мог !

II.

Мрачни, кратки дани,
Суморно јесење,
На небу облаци —
На срцу камење.
Сестра моја болна,
Оца, мајке нема —
Ја је љубим, грлим
Рукама обема, —
Грлим, љубим, тешим —
Ал суморно вече
Као да песму пева:
„О ј п е л е н п е л е н ч е!“

Ој! не знам је тешит',
Срце ми је стена,
Лепше ли је теши
Другарица њена, —
То румено чедо,
Мелем наши рана,
То пролеће живо
Сред јесењи дана.
Ох, румено чедо,
Пролеће и цвеће,
Знаш ли ону песму:
„О ј п е л е н п е л е н ч е!“

Сестро моја, селе,
Тебе мелем вида,
Мене туга мори,

Срце ми се кида.
Реци твојој други —
Ох, не реци, ћути, —
Не знам ни сам шта је,
Што ми душу мути.
Ај, румено чедо,
Пролеће и цвеће,
Ја знам ону песму:
„О ј п е л е н п е л е н ч е!“

Сестро моја, селе,
Одлани ми тугу,
Ој загрли, сестро,
Твоју верну другу,
Па јој реци, реци...
Ој, не реци, ћути,
Боље је нек не зна, —
Нека и не слуги.
Што да чује јаде
Кад разумет' неће, —
Тужна је то песма:
„О ј п е л е н п е л е н ч е!“

III.

Мој је живот тужан пустилина грдна,
Моје ломне груди порушена црква,
Увенуло цвеће по гробљу се нија —
Као да га је љута отровала змија;
Побегле су тице од сувог растиња...
Само још у цркви мали жијак тиња.

Куд ћеш, дево, куд ћеш у пустињу ову,
Тице, цвеће, сунце другамо те зову,
Куд ћеш овом гробљу сарањеног нада,
Ту је ладно, грозно, куд ћеш тако млада!
Куд ћеш овој цркви, стубови су пали —
Веру су и љубав собом затрпали.

Ал' већ кад си дошла у ову самоћу,
Видиш ову ладну од мрамора плочу,
Ту зарежи твоје непознато име, —
Па док жијак гори — нек гори пред њиме;
А ти беж' — ил лети, ако имаш крила,
Заборави, да си икад овде била!

—

IV.

И ти си рабра била
— Ох донео те Бог! —
Записала си име
Сред кама студеног.

Записала си име
Злаћаном руком ту,
Искинула си тиме
Ту страшну уклетву.

И подигла си цркву
Као тврди какав град,
Оживила си веру,
Пробудила си над.

Разпламтила си љубав,
И разлила си сјај, —
Оживила си цвеће,
Повратила си мај.

Отворила си чесме
Кроз горе убаве,
Заданула си песме,
Да славу прославе.

Дочарала си тице,
Да лете по цвећу,
Славуји да се с мојом
Песмом надмећу.

V.

Рузмарине , не мириши туди ,
Да се моје злато не пробуди.
Само цвати на дикини врати, —
Дођу л' свати, ти ћеш мирисати.

VI.

Месечина — ал месеца нема ;
Моја мила зелен венац снила ,
Па се мало у сну насмејала, —
Од тога се поноћ засијала.

VII.

Мислећ' на те — у том вају ,
Мислећ' на те — у том сјају —
Кад се душа моја пита ,
Је л' на земљи ил' у рају ;
Мислећ' на те , кад ми душа ,
Грли, љуби света оба —
Мила ружо, моја душо ,
Шта ти мислиш у то доба ?

Мислећ' на те, мислећ' на те,
Кад се прси моје сломе ,
Па у ноћи, у самоћи,
У том санку ружичноме,
Кад се мајка моја спусти —
У том санку пуном миља,
Па над нама сузе лије ,
Па нас двоје благосиља —
Од суза се море диже ,
Ми пловимо по таласу...
Мила ружо, моја душо ,
Шта ти сањаш у том часу ?

Мислећ' на те, мислећ' на те ,
Кад ми срце муња стреља ,
А из срца разбију се
Пуна јата златни жеља ,
А златне су — ти и' златиш ,
К теби лете — ти и' вратиш ,

Дивље ти се тице чине,
Не познајеш јаде њине,
Склапаш од њи очи твоје
— Њине среће до два врукта —
Мила ружо, моја душо,
Шта ти желиш тог тренутка?

VIII.

Пола срце, пола камен —
То сам био ја;
Пола студен, пола пламен —
Крвца моја сва.

Ти си камен научила
Љубит', горети,
А срдашцу даде крила,
Срце одлети.

Одлетело небу, рају,
Богу — светлости,
Вечној зори, вечном мају,
Вечној радости.

Да избере двома нама
Кутић убави,
Мирно место међ' звездама
Нашој љубави.

Још се моли Богу тамо,
Благ да опрости,
Што ћу љубит' тебе само
Целе вечности.

IX.

Девојчице, немилице мала,
Што си моје срце оковала ?
Није оно сиротанче криво,
Што сам тебе на мом крилу снив'о,
Жељан био, па те загрлио,
Преитрио — па те пољубио!

X.

„Ај, пусти ме, да одлетим —
Мио ми је лет, —
Да обиђем, да посетим
Твој румени цвет.

„Да ја видим око цвета
Како трепће мај!“
Тако ми је прошаптао
Један уздисај.

Иди, иди, ја му реко,
Слободна је ноћ,
А задржат' не могу те,
Слаба ми је моћ.

Само сакри јаду трага,
Та сакри нам вај,
Не мој да те позна драга,
Да си уздисај.

„Не брини се, неће знати,
Да сам мученик,
Кад обучем слично руво,
Китњастиви лик.“

„Створићу се малом песмом,
Ево 'вако, глај...
Сад сам песма... ко би реко,
Да сам уздисај!“

XI.

О погледај звезде јасне ,
О погледај ноћи тије ,
О наслони милу главу
Ту де срце ово бије.

Па што си ми тако сетна ,
Па што си ми тако бледа ?
О кажи ми шта ти срце —
Моје срце приповеда.

Каже ли ти миле снове ,
Бајне туге , сладке ваје ,
Пева ли ти златне наде
И румене уздисаје ?

Видим , видим , све већ знадем ,
Издају те црне очи ,
Издаје те овај румен ,
Ова суза то сведочи.

XII.

Дико мила ,
Де си одрастила —
Међ ковиљем ,
Или међ босиљем ,
Међ љубицом ,
Или међ ружицом ,
Међу крином ,
Ил' међ рузмарином ?

XIII.

Љубим ли те... ил' ме санак вара,
Што те удиљ уза ме дочара;
Љубим ли те... ил' ме душа вара,
Што се удиљ с тобом разговара;

Љубим ли те... ил' ме безум гања,
Немам вида, чула, осећања;
Љубим ли те... ил' љубави није —
Што се грли, то су саме змије;

Љубим ли те... или мене не ма,
Или тебе, — нас обоје не ма;
Љубим ли те... или не ма света,
Не ма сунца, ни росе, ни цвета;

Већ све тмина, што је пако меси,
А по тмини витлају се беси,
А међ њима прабесина спава —
Моју љубав у сну измишљава.

XIV.

Кажи ми, кажи,
Како да те зовем;
Кажи ми, какво
Име да ти дам, —
Оћу ли рећи:
Дико, или снаго,
Или ћу: лане,
Или моје благо,
Оћу ли: душо,
Или моје драго —
Кажи ми, какво
Име да ти дам!
Све су то мила
Имена и лепа,
Којима Србин
Своме злату тепа,
Ал' ја би провео
Читав један век,
Тражећи лепше,
Дичније и слађе —
Милије име,
Што још не чу свет,
Да њим назовем
Мој румени цвет.

XV.

И молио сам очи,
Да сузе не лију,
И молио сам прси,
Да тако не бију.

И приклињ'о сам љубав,
Та да ме не куша,
Ал' љубав, очи, срце,
Нико ме не слуша.

А један цветић, што га
Најлепши роди мај,
Чуо је, што сам крио,
Најтајниј' уздисај.

Мирис се тога цвета
С уздаом замрси,
И цветак порумени,
Паде ми на прси.

Па сад ми цветак дражи
Од сами очију,
Па сад ми цветак ближи
Од сами прсију.

Па сад ме љубав гони,
Да иштем опроштај, —
Где, шта учини са мном
Малени цветак тај!

XV.

XVI.

„Може л' сунце сјати
И у црној ноћи?“
— Одговор ће дати
Твоје црне очи.

XVII.

Видиш, сад сам дош'о к теби,
Да ми сијне рујна зора —
Ал' залуду, душа ј моја
Отрована од сумора.

Не мој дати мени руку,
Куд ћеш у мрак, срцем голим!
Окрени се, стегни срце,
Заборав' ме, ја те молим.

Виш, ја нисам никад плак'о,
Ја сам гут'о сузе моје —
Горке сузе, бујна река,
Потопиће нас обоје.

Не мој дати мени руку, —
Малена си, невина си...
Мени дођу страшни часи,
Дан ми смркне, свет с' угаси;

Па из пакла муне сумња,
А кад она на што сијне —
Ох, страшно је онда видет'
Љубав, веру и врлине.

У тој тмини, грозовини,
И тебе би боли стисли; —
А ја можда, што још нигда,
Изрекао би црне мисли,

Изрек'о би, де се боли,
Де се живот смирит' може, —
А ти, душо, безазленко...
Ох, сачувај, страшни Боже!

XVIII.

Та не бој се, није тако,
Облачак је само био,
Сад погледај, куд год оћеш,
Сав се свијет разведрио.

Је л' с осмеја твога лица,
Ил' с ведрине душе моје —
Нек је ведро све по свету,
Па ма одкуд, све једно је.

Није туга моја друга,
Сто ме јада не савлада,
Моја ј' срећа шарна дуга,
Сваки тренут златна нада.

А ја другог блага немам,
Нит' би другог блага треб'о,
Ти си злато моје наде,
Шарној дуги ти си небо.

Па још к' томе србско срце,
Чим се злато моје кити,
Србска вера, којомно ће
Небо увек небо бити.

XIX.

Љуби мене, љубованко,
Нећеш се кајати,
Јер ће моја силна љубав
Вечно трајати.
Љубићу те све овако
— Бог ми ј' срца дао —
Као голуб, ил' као соко,
Кад би љубит' знао.
Певаћу ти нежне песме,
Да уздане цвет;
Ил' ако ћеш тужне песме,
Да задркће свет.
Певаћу ти о слободи,
Србски и јуначки,
Певаћу ти шалу, збиљу —
Певаћу ти бачки.
Надсијаћу златном вољом
Оно сунце јарко,
Ако желиш, показ'ћу ти,
Како ј' пио Марко.
Ако севне и замагли,
И загрми бој,
Показ'ћу ти светлим лицем,
Да сам и ту твој.

Љуби мене, љубованко,
Нек нам срећа сја,
Ако не знаш, шта је љубав,
Учићу те ја.

XX.

Ој ружице, цвете вити,
Ти се не мој поносити!
Рузмарин је јоште мали,
Ал' се већем фали:
Кад га који цветак види,
Таки се застиди.

XXI.

Да ти ниси србска мома,
Притег'о би друге жице,
Певао би твоје очи,
Твоје груди, твоје лице.

Да ти ниси србска мома,
Ја би теби фале вио,
Ја би теп'о, ситно, лепо,
Не би л' ти се умилио.

Ал' шта зборим, куд заиђо!
Да ти ниси србска мома,
Цео грдни свет би био
Међу нама двома.

XXII.

Свет ће читат' песме моје,
Што у овом низу стоје,
А ти, благо,
Чедо драго,
Ако имаш кад,
Ако имаш за њи воље, —
Јер за тебе имам боље,
Имам лепше и чистије
Имам дубље, руменије,
Имам више и светлије,
Имам слађе и нежније,
Што им не знам име дати,
Нит' и' могу песмом звати,
Што ће ноћи
У самоћи
Да и' душа души прати, —
Те с' не дэду испевати!

XXIII.

Ој љубави, видовита вило,
Ил ме вараш, ил је тако било!...
— Чуј ме, лане, моје мило цвеће,
Јер ми други веровати неће.

У даљини,
Магловитој тмини,
Старог века у мутном облаку,
Давни лета пепељастом зраку —
У давнини,
Тако ми се чини,
Живили смо и нас двоје;
Срце моје,
Срце твоје,
Једно другог волело је.
Да ли се и теби
Исто тако сећа,
Како ј' наша љубав
Растила све већа,
А са њоме туга, —
Сећаш ли се, је ли? —
Јер се никад нисмо
Загрлити смели,
Већ смо чежњу ту,
Љубав нашу сву,
И у гроб понели.
А гробове наше
Разставила ј' злоба,
Ох та ја се сећам

Мога црног гроба,
Де сам дуге ноћи
Кроз векове дуге
У пепелу чув'о
Жеравицу туге, —
Жеравицу бола,
Ово срце мало,
Док се није самом
Богу додијало,
Па нас двоје диже,
Састави нас ближе —
Да огреје ладни свет
Од наши недара,
Да покаже, каква је
Љубав била стара.

XXIV.

Дај ми руку, да је видим...
Ова рука, ова мила,
Кол'ко је већ красна цвећа
У мој живот посадила!

Дај ми руку, да осетим...
Јер кад умор чело смути,
Под овом ће руком душа
Најмилије оданути.

Дај ми руку, да је стиснем...
Јер кад стисне смртна мука,
Кад затишти љута рана
— Ту је медем ова рука.

XXV.

Да је мени шевче ил голубче,
Да се дики у санак увуче, —
Да ми пева, кад о мени снева,
Да ми гукне, кад за мном јаукне.

XXVI.

Снев'о сам те, а ти пуна цвећа,
Међу цвећем лековита биља, —
Било стидка, љубице и крина,
Одољена, чубра, девесиља.

На глави ти венац од поменка,
Миле груди бела ружа чува,
Око паса плавичаста саса, —
Око срца стручак милодува.

Зачуди се, на што тол'ко цвећа,
Ал ми цвеће тихано прогуди:
„Тио, тио, тако срећан био,
Да се твоје злато не пробуди!“

Зора ће нас разгонити брзо —
Ал ће остат' из цвећа, из биља
Чиста душа око твоје душе,
Чисто миље око твога миља.

XXVII.

Ој девојко, жељо жива,
Што си тако жалостива?
„Ја сам снила мало прије,
Да у теби срца није!“
— Кад си снила, зоро бела,
Тад си га отела.

XXVIII.

Тио , ноћи ,
 Моје сунце епава
За главом јој
 Од бисера грана ,
А на грани
 Као да нешто бруји —
Ту су пали
 Сићани славуји :
Жице преду
 Из свиленог гласа ,
Откали јој
 Дувак до појаса ,
Покрили јој
 И лице и груди ,
Да се моје
 Сунце не пробуди.

XXX
XXIX.

Ој месече, врло ми је криво,
Драгу си ми у чело целив'о,
Ти у чело, а сунце у лице,
Рујна зора обе јагодице;
Па то већем и комшије знаду —
Пољубци се сакрити не даду.

XXX.

Имам песме, ако немам злата —
Песме бисер драгој око врата,
Ситне, мале, нек јој боље лице,
Нек и' више, нек се више диче.
Савиће се бисер око злата,
Савиће се трипут око врата,
Што претече, нек у недра тече,
Што остане, нек у недра падне...
Мој је бисер, а на мом је цвећу —
Завидећу — ал замерит' нећу.

XXXII.

XXXI.

„Мој драгане, де си синоћ био,
Ил си пио, ил си дангубио?“
Ја сам пио, нисам дангубио;
Попио сам токе са прсију,
Све у здравље црније очију —
Црне очи — а и вино црно —
Није чуда, ако сам посрн'о!

XXXII.

Тамо, тамо у даљини,
У даљини, у губљини,
Видиш оне тавне слике,
Дивље створе и облике?
Ено, ено већ се губе,
Па се опет врате,
Пружајући отров-зубе
На мене и на те.
Витлају се гори, доли
Од муке и жара —
То су моји стари боли,
Јадовања стара.
Побегли су од твог ока,
Па с' обзиру на те...
Један часак... једна речца...
Па да с' натраг врате,
Да обколе, да јурише,
Да кидишу на ме,
Да разбију моје груди
Из пакости саме;
Де се пламен разгорио
— Искра твоје душе —
Да нагрну, да навале,
Па да га угуше, —
Ту да крену тркалиште
Беса и авети,
А јакрепи да пропиште
По мојој памети.

XXXIII.

Нагиздаћу те, душо,
Руменим песмама,
А опасаћу тврдо
Најслађим жељама;
А сву ћу моју наду
За груд ти задести —
А вилу ћу замолит'
Да ти је намести;
Па ако вила не зна,
Да лепо постави,
Допусти мојој руци,
Да она поправи.

XXXIV.

Накићени твоји свати,
Тебе кити твоја мати, —
А шта ће ти војно дати?

Просуо би песме своје,
Што му срце сада поје,
У недарце твоје;

Ал су песме празни гласи, —
Тебе нешто лепше краси,
Што те краси: Срб киња си.

XXXV.

Оће да се и насмеју,
Што на теби нема злата; —
Нико не зна тајни бисер,
Што га носиш око врата.

Кад си рекла, бисер да је...
Ова речца, ова мила,
Ова ме је у највеће
Сиње море претворила.

Па те море грли, љуби,
Па се море горе диже,
Око твога бела врата
Сав ће бисер да наниже.

XXXVI.

А на што моје песме,
Зар оне требају,
Кад око мене сами
Пољубци певају!

Кад тако мало чедо,
Пољубац певат' зна;
А како ћу да ћутим,
Зар могу ћутат' ја!

XXXVII.

Ала ј' леп
Овај свет, —
Онде поток,
Овде цвет;
Тамо њива,
Овде сад;
Ено сунце,
Ево лад;
Тамо Дунав
Злата пун,
Овде трава,
Овде цбун;
Славуј пева,
Не знам ди, —
Овде срде,
Овде т и !

XXXVIII.

Душо моја, шта сам снио,
Чудновати сан:
Ја сам био на Косову
Баш на Видов-дан.

Поред мене многи јунак,
Многи србски тић, —
Ја сам био издајица,
Милош Обилић.

Да си видла како ли сам
У бој скорио,
Да си видла како сам се
Љуто борио.

Да си видла кад ми ј' стрела
Срце пробила,
Од крви се, управ овде,
Ружа створила.

Ружа ми је мирисала
Као слобода,
Ил к'о сузе, к'о молитва
Тужног народа.

А крај мене из облака
Виле падоше,
Беле виле говориле:
Спавај, Милоше!

Кад се тргнеш, Видов-дан ће
Увелико проћ' —
Ведриће се она дуга,
Она србска ноћ.

Од ране ће с' на срцу ти
Драга створити,
С њоме можеш о том санку
Мило зборити.

XXXIX.

Кад прво сунце
Кроз зору сијне,
На роси видиш
Де дркће свет;
Цветак се прене,
А по мириси
Познам да дркће
У души цвет.

Устани рано,
Љубице моја,
Да видиш дивот,
Да видиш рај, —
Скрштени руку
Да чујеш миран
Божији свети
Уздисај.

Зора је осмеј
Божје доброте,
А сунце пева
Највишу моћ. . .
Богу је мило
Што ј' тако тајну,
Дивну и бајну
Створио ноћ.

XL.

Црна ноћи, лако ј' теби проћи,
Бела зоро, лако ти је доћи,
Лако ј' сунцу просијати грање,
Кад не знаду шта је миловање.

XLI.

Срца стрепе кашто
У највећој срећи,
Не питај и' зашто, —
Не уму ти рећи.

Кад би тога часа
Говорити знала,
Од мога би гласа
Неба задрктала.

Анђели би тели
Рајевину људи,
Они би отелм
Љубав нам из груди.

Овако на лепе
Среће и не слуте, —
Нека срца стрепе! —
Нека срца ћуте

XLII.

Песмо моја, закити се цветом;
Песмо моја, замириши светом;
Још сва срца оладнела нису —
Познаће те, песмо, по мирису!

Познаће те, да си чедо миља,
Да ти ј' љубав мајка и дадиља,
Да си рада певати о сласти —
Разумеће што не умеш каз'ти.

Песмо моја, већ си на полету,
Поздрави ми све на овом свету,
Поздрави ми славље и голубе,
И сва срца, која силно љубе.

XLII.

Срца стрели

Песмо моја, зашто се нешто
; нешто и нешто и нешто
— Још сва срца олазно и нешто
Познате нешто, по нешто!

XLIII.

Ноћ је тија — месечина сија,
Ајде, луче, да бројимо звезде.
Звезда много, да не забројимо,
Пољубцима да и, бележимо.

Песмо моја, вече и нешто,
Познате и нешто и нешто,
Познате и нешто и нешто,
И сва срца, која нешто,
Среће и нешто, —
Наша срца стрели —
Наша срца буре

XLIV.

А молиш ли се свете,
Ти с' Богу не молиш!
И како ћеш се молит'
Кад небо не видиш.

А зар се неба двери
За једног отворе, —
Тек онда широм стоје
Кад двоје говоре.

Две душе загрле се,
А срца бију два,
У тој се срећи рађа
Тек права молитва.

У сузама се купа,
Па све јој трепти сјај —
И повије с' у меки,
У топли уздисај.

А ко ће ју попети?
А ко би него ти,
Ти божја прва ћери,
Ти света љубави!

Па ид'те, молбе, ид'те,
Куд сте се спремиле,
Бог ће вас радо примит'
Од ћери премиле!

XLV.

Ој ви дани, нисте дани
Већ анђели бели, —
Не би другче с неба дошли
И неба донели.

Ај ви ноћи, нисте ноћи
Већ анђелска крила, —
Де би ноћца тако дивна,
Тако брза била.

XLVI.

Ђулићи, ђулићи,
Слабији и јачи, —
Пољубци, пољубци
Сад дужи, сад краћи!

Пољубци се боје,
Да и' ко не чује, —
Ја мојима не дам
Да брзо проује.

Драго моје, драго,
Нема смрти лека,
Пољубци су врели —
Ал смрт ладна чека;

Кад нас једном зграби
Па у ништа маши,
Пољубци ће живет'
У Ђулићи наши.

XLVI.

XLVII.

„Знаш ли, драги, онај санак
— Што се зими разцветао ?
Знаш ли, драги, онај данак
Што је дивно мирисао ?“

Не знам, лане, онај санак,
Сећати се немам кад,
Не знам, јање, онај данак,
Само љубит' знам ја сад.

XLVIII.

Небо горе, звезде горе,
Све на земљи спи,
Само љубав нема сана —
А с њом ја и ти.

Па гледамо месец, звезде,
Васионе лет —
Ајде, лане, да правимо
И ми себи свет.

Даћу моје старе јаде,
То нек буде ноћ;
Ја ћу моје а ти твоје
Додај у помоћ.

Уздисаји нек узнесу
Вере наше зрак,
Та нек буде плаво небо,
Нека застре мрак.

Мрачне јаде, ноћцу нашу,
Моја душице,
Разсветлиће с нашег неба
Наше звездице.

Пољубци ће звезде палит' —
Па шта велиш, је л' —
Сме л' на нашем небу бити
Много звезда, сме л'?

Мора бити много звезда,
Црн је овај мрак,
Моји стари црни јади
Ишту светао зрак.

А за песме не брини се,
Та не умире;
Та ја удем јоште певат' —
Боље него пре.

Ето нама малог света,
Ето нама стан, —
Све тишина, месечина —
Не треба нам дан.

Мрачне јаде, нећу вању,
Моја душине,
Разсветлиће е нашег века
Наше звездине.

Пољудни ће звезде палит',
Па нити велики, је а, —
Сме а, на нашем веку бити
Много звезда, сме а ?

XLIX.

Од'те, браћо, невидрузи
Нашег старог силета —
Добио сам милог госта
С непознатог света.

Да нас вид'те како но се
Србски радујемо,
Од радости ни ја ни он
Зборит' не умемо.

Да га вид'те како с' љуби
С новим светом белим;
Да видите моју радост, —
Да је с вама делим.

Да видите како шири
Оне руке мале,
У очима поздрав носи:
Радуј ми се, ћале!

Радује се твој бабајко,
Моје Србче мало,
Као да му је са Косова
Сунце засијало.

Ако није засијало,
Оно сијнут' мора,
Пре слободе мора бити
Кржави покора.

Добро дошло, чедо моје,
Ако ти се пише,
Да ти живот своме роду
За слободу дише, —

А зло дош'о, ако мислиш
Животарит' гњило; —
Кукавица има доста —
Нигде и' не било!

L.

Јесен била, жалостива —
Сачувај те Бог!

— Оди ближе, љубо моја,
Близу срца мог!

Мала соба, к'о сред гроба,
Ја у соби сам,
А како је самовати
Ја још добро знам.

Самовати, боловати,
Јадовати... ој!
Ал' си страшан, ал' си добар,
Чудни Боже мој!

Мала свећа горела је
Тужно, жалосно,
Црна ме је слутња стисла
Кад сам поглед'о.

Уздисаји стишају се,
Да се понове,
Никог нема, да се моме
Јаду одзове.

А ја се до, да у песми
Створим лепши дан —
Младу жену уз колевку,
Заварљиви сан.

Дај да т' читам ону песму,
Што сам пис'о тад,
Па да с' сладко насмејемо
На тадањи јад!

Кад ти нећеш да се смејеш,
Ево с' смеши крин,
Смеши ти се из колевке
Милокрвни син.

Има л' слађе што на свету
Од осмеја тог! —
Оди ближе, љубо моја,
Близу срца мог!

LI.

Ја ти морам и то рећи,
Нека и то знаш, —
Србкиња си, треба да ме
Србски прогледаш.

Наш је живот бокор-дрво,
А славујев стан,
Под дрветом проведосмо
Многи красан дан.

Али дрво понајлепше,
Често гризе црв, —
А ја често, врло често,
Сневам саму крв.

Уједаред, изненада,
Може куцнут' час,
Јунацима на врлину,
Сили на ужас.

Шапне л' време да скидамо
Старе окове,
Неће требат' нико да ме
Дваред позове.

Моја љубо, верна љубо,
Мила си ми ти —
Ал' се онда заборави
Љубит', грлити.

Кад јунаци за слободу
Чуда почине,
Није штете ни за кога,
Ако погине.

А за мене понајмања
Србски умрети —
Та ти си ми дала сина:
Да ме освети!

LI.

Кад заруди зора,
Она зора мила,
И позлати вршак —
Анђелова крила,

Од веље милине
Анђ'о крили мане,
Из његова крила
Једио перце падне.

Ово перце анђ'о
И не тражи више,
Он га је и посл'о
Да Ђулиће пише.

ЛIII.

Ти ме питаш што те гледим ,
У душу ти поглед журим ;
Ти ме питаш што те гледим —
Гледим, гледим — па зажмури.

Ти си онда дете била ,
Ја те несам ни познав'о ,
Кад сам снев'о цветак неки ,
Цветак , ког сам обожав'о .

Онај цветак — твоја слика ,
Онај мирис — душа чиста —
Не срди се , јање моје ,
Кад ти кажем : ти си иста .

За то жмури , за то гледим ,
Да ми каже ноћ ил' дан ,
Ил' је био санак јава ,
Ил' је ова јава сан .

LIV.

Чујеш, лане, чујеш ли га,
Де прижељкује, —
Мисли да га нико не зна,
Нико не чује.

Макар да га боли љубав
Он је негује; —
Ох како је љубав дивна
И кад тугује!

Буји, пзји, поје Србче мало,
Не би л' споре думи ојачало,
Да ископчи из колених, оине,
Да повуни по свету крајини,
Да се пусти сав на своја краја,
Јер те мајка роду мислила.

Буји, пзји, поје охале лане,
Нема ти се нишада ојача.

LV.

Кад се молиш вишњем Богу,
Не моли се дуго, много;
Бог је добар — многима је
И без молбе он помог'о.

Ако желиш праве среће
Себи, мени, чеду своме,
Из све душе кратко реци:
Помоз', Боже, роду моме!

LVI.

МАТИ СИНУ КОД КОЛЕВКЕ.

Склопи очи, невинашце младо,
Буји, паји, материна надо,
Безазлено моје гонце мало,
С неба си ми у колевку пало —
Замириса миром милодува —
Спавај, чедо, тебе мајка чува!

Буји, паји, моја мила снаго,
Чува мајка своје чедо драго,
Чисто срце к'о зеницу гледи,
Душу пази да се не повреди,
Да остане као роса чиста,
Као каиља сред зелена листа.

Буји, паји, моје Србче мало,
Не би л' скоро душом ојачало,
Да искочиш из колевке, сине,
Да покупиш по свету врлине, —
Да се пустиш сам на своја крила, —
Јер те мајка роду наменила.

Буји, паји, мој соколе лепи,
Нека ти се мишица окрепи.

Твој бабајко другог чеда нема,
Па јединца већ на б'ј опрема,
Да с' отмете, — ил' да погинете, --
За слободу да соколујете.

LVII.

Божић, Божић, мио данак,
Ко га не би милим звао,
Ко му не би весео био,
Ко се не би радовао.

„Ево колач!“ старешина рече,
„Колач треба сећи, ко ће с ким да сече?“
А весело друштво, не мисли се дуго:
„Нек њи двоје секу, нико не ће друго!“

Кад полише колач вином,
Па сркнуше, као што треба, —
Застадоше, збунише се,
Душа им се узколеба; —
Јер од како ј' срећа њима процветала
Никад несу уста још на уста пала.
А пољубац први рад се увек скрити, —
Је ли, моје лане, та знадеш га и ти!

Знаш га и ти, лане моје,
Знаш — јер ко га не би знао,
Ко се не би њега сећ'о,
Ко га не би спомињао!
А ја ову песму измислио нисам,
Ту си била и ти, а био сам и сам, —
Па ако ми рекнеш: је л' њој било мило,
Живо ћу ти каз'ти, како ј' њему било.

LVIII.

Шалај луче,
Не од јуче,
Већ луче од лане,
Бог и вера
— Срце ј' мера —
Ја ти не знам мане!

Нит' се срдим
Кад те карам
Нити кад те љубим; —
Ћеф ми дође —
Напијем се,
Па пред тобом дубим.

Добра воља,
Добра браћа
— Ти донесеш вина;
Само, само.
Неправо ти
Кад пробудим сина.

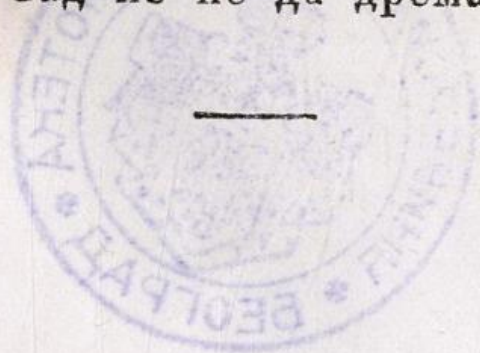
Бре, муку му,
Нек устане
Моје чедо јарко, —
Сад му бабо
Мисли да је
Краљевићу Марко.

Па би сину
Да улије
Све своје јунаштво ;
А пресуда
Би ће брза :
На њему је царство.

Какво царство ! ?
Јок ! — на боље
Чувам ја мог сина :
Нека буде
'Ваке воље
Увек, и без вина.

Нека и он
К'о бабо му
Само Србство љуби,
А кад види
Душманина
Нека шкрипне зуби.

Нек погине
За слободу —
Лепше смрти нема !
— Видиш само
Како слуша ,
Сад не ће да дрема.

LIX.

Питаћеш ме, моје чедо,
Кад сам ове песме пис'о —
Просуо и' један часак,
Један тренут, једна мис'о.

Срце ми је листово дрво,
А песме га цветом ресе;
Један поглед, један осмеј,
Дође па и' листово стресе.

Ја и не знам шта је било
У тренутку том —
Тек осетим да је нешто
Одлануло срцу мом.

